

32001L0065

L 283/28

ÚRADNÝ VESTNÍK EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

27.10.2001

SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY 2001/65/ES

z 27. septembra 2001,

ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 78/660/EHS, 83/349/EHS a 86/635/EHS, pokiaľ ide o pravidlá oceňovania pre ročné a konsolidované účtovné závierky určitých typov spoločností, ako aj bánk a iných finančných inštitúcií

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, a najmä na jej článok 44 ods. 2 písm. g),

so zreteľom na návrh Komisie ⁽¹⁾,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽²⁾,

konajúc v súlade s postupom uvedeným v článku 251 zmluvy ⁽³⁾,

keďže:

(1) Článok 32 štvrtej smernice Rady 78/660/EHS z 25. júla 1978 o ročných účtovných závierkach určitých typov spoločností ⁽⁴⁾ vyžaduje, aby sa položky uvádzané v ročných účtovných závierkach oceňovali podľa zásady nadobúdacích alebo výrobných nákladov;

(2) Článok 33 smernice 78/660/EHS oprávňuje členské štáty umožniť alebo vyžadovať od spoločností, aby prehodnotili určité aktíva tak, aby ocenili určité aktíva v reprodukčných nákladoch alebo aby použili ostatné metódy, ktoré berú do úvahy inflačné vplyvy na položky uvedené v národných účtovných závierkach;

(3) článok 29 siedmej smernice Rady 83/349/EHS z 13. júna 1983 o konsolidovaných účtovných závierkach ⁽⁵⁾ vyžaduje, aby sa aktíva a pasíva zahrnuté v konsolidovaných účtovných závierkach oceňovali podľa článkov 31 až 42 a článku 60 smernice 78/660/EHS;

(4) článok 1 smernice Rady 86/635/EHS z 8. decembra 1986 o ročných účtovných závierkach a konsolidovaných účtovných závierkach bánk a iných finančných inštitúcií ⁽⁶⁾

vyžaduje, aby sa aktíva a pasíva oceňovali podľa článkov 31 až 42 smernice 78/660/EHS okrem prípadov, kedy smernica 86/635/EHS stanovuje inak;

(5) ročné a konsolidované účtovné závierky poisťovní sa pripravujú podľa smernice Rady 91/674/EHS z 19. decembra 1991 o ročných účtovných závierkach a konsolidovaných účtovných závierkach poisťovní. ⁽⁷⁾ Zmeny a doplnenia smerníc 78/660/EHS a 83/349/EHS sa netýkajú ustanovení smerníc 91/674/EHS, no Komisia môže predložiť podobné návrhy na zmenu a doplnenie tejto smernice po konzultáciách s príslušným poradným výborom;

(6) dynamický charakter medzinárodných finančných trhov vedie k všeobecnému používaniu nielen tradičných základných finančných nástrojov, ako sú akcie a dlhopisy, ale aj k rôznym formám odvodených finančných nástrojov ako sú termínové obchody, opcie, termínové zmluvy a swapy;

(7) vedúci tvorcovia účtovných štandardov na svete prechádzajú od historického modelu nákladov pre oceňovanie týchto finančných nástrojov k modelu účtovania v objektívnych hodnotách;

(8) oznámenie Komisie o harmonizácii účtovníctva: nová stratégia vis-à-vis medzinárodnej harmonizácii vyžadovala, aby Európska únia pracovala na zachovaní súladu medzi smernicami o účtovníctve spoločenstva a trendmi pri stanovovaní medzinárodných účtovných štandardov, osobitne v rámci Výboru pre medzinárodné účtovné štandardy (IASB);

(9) na účel zachovania tohto súladu medzi medzinárodné uznávanými účtovnými štandardami a smernicami 78/660/EHS, 83/349/EHS a 86/635/EHS je potrebné zmeniť a doplniť tieto smernice, aby sa umožnilo oceňovanie určitých finančných aktív a pasív v objektívnej hodnote. Týmto sa umožní európskym spoločnostiam vykazovať v súlade so súčasnými medzinárodnými trendmi;

(10) táto zmena a doplnenie smerníc 78/660/EHS, 83/349/EHS a 86/635/EHS je v súlade s oznámením Komisie Európskemu parlamentu a Rade z 13. júna 2000 o stratégii finančného výkazníctva EÚ, ktoré navrhuje používanie uznávaných medzinárodných účtovných štandardov pri zostavovaní konsolidovaných účtovných závierok spoločností, ktorých akcie sú prijaté na burze. Účelom tejto zmeny je umožniť uplatnenie IAS pri vykazovaní a oceňovaní finančných nástrojov;

(1) Ú. v. ES C 311, 31. 10. 2000, s. 1.

(2) Ú. v. ES C 268, 19. 9. 2000, s. 1.

(3) Stanovisko Európskeho parlamentu z 15. mája 2001 (zatiaľ neuverejnené v úradnom vestníku) a rozhodnutie Rady z 30. mája 2001.

(4) Ú. v. ES L 222, 14. 8. 1978, s. 11. Smernica naposledy zmenená a doplnená smernicou 1999/60/ES (Ú. v. ES L 162, 26. 6. 1999, s. 65).

(5) Ú. v. ES L 193, 18. 7. 1983, s. 1. Smernica naposledy zmenená a doplnená v Akte o pristúpení z roku 1994.

(6) Ú. v. ES L 372, 31. 12. 1986, s. 1.

(7) Ú. v. ES L 374, 31. 12. 1991, s. 7.

- (11) kvôli porovnateľnosti finančných informácií v celom spoločenstve je potrebné vyžadovať, aby členské štáty zaviedli pre určité finančné nástroje systém účtovania v objektívnej hodnote. Členské štáty by mali povoliť, aby všetky spoločnosti alebo akékoľvek triedy spoločností podliehajúcich smerniciam 78/660/EHS, 83/349/EHS a 86/635/EHS prijali takýto systém s ohľadom na ročné aj konsolidované účtovné závierky alebo s ohľadom len na konsolidované účtovné závierky. Okrem toho členským štátom by sa malo umožniť vyžadovať prijatie tohto systému s ohľadom na všetky spoločnosti alebo akékoľvek triedy spoločností pre ročné a konsolidované účtovné závierky alebo len pre konsolidované účtovné závierky;
- (12) účtovanie v objektívnych hodnotách by sa malo umožniť len pre tie položky, kde je všeobecne získaná medzinárodná zhoda, že účtovanie v objektívnych hodnotách je vhodné. Súčasná zhoda je, že účtovanie v objektívnych hodnotách by sa nemalo používať pri všetkých finančných aktívach a pasívach, napríklad by sa nemalo používať na väčšinu tých, ktoré súvisia s bankovým účtovníctvom;
- (13) poznámky k účtovnej závierke by mali zahŕňať určité informácie týkajúce sa finančných nástrojov v súvahe, ktoré sa oceňovali v objektívnych hodnotách. Výročná správa by mala uvádzať ciele a politiku riadenia rizík spoločnosti v súvislosti s jej používaním finančných nástrojov;
- (14) odvođené finančné nástroje môžu mať výrazný dosah na finančné postavenie spoločností. Zverejnenie odvodených finančných nástrojov a ich objektívna hodnota sa považuje za vhodné, aj keď spoločnosť nepoužíva účtovanie v objektívnych hodnotách. Aby sa obmedzilo administratívne bremeno kladené na malé podniky, členským štátom by sa malo povoliť oslobodiť malé podniky od tejto požiadavky zverejňovať;
- (15) účtovanie finančných nástrojov je rýchlo sa rozvíjajúcou oblasťou finančného výkazníctva, ktoré si nutne vyžaduje prehodnotenie zo strany Komisie na základe praktických skúseností členských štátov s účtovaním v objektívnych hodnotách,

PRIJALI TÚTO SMERNICU:

Článok 1

Týmto sa smernica 78/660/EHS mení a dopĺňa takto:

1. vkladá sa tento oddiel:

„ODDIEL 7a

Oceňovanie v objektívnych hodnotách

Článok 42a

1. Členské štáty povolia alebo vyžadujú odchylnu od ustanovení článku 32 a v súlade s podmienkami stanovenými v odsekoch 2 až 4 tohto článku s ohľadom na všetky spoločnosti alebo akékoľvek triedy spoločností oceňovanie finančných nástrojov vrátane derivátov v objektívnych hodnotách.

Toto povolenie alebo táto požiadavka sa môže obmedziť na konsolidované účtovné závierky v zmysle smernice 83/349/EHS.

2. Na účely tejto smernice zmluvy na základe komodít, ktoré dávajú zmluvnej strane právo vyrovať sa v hotovosti alebo pomocou nejakého iného finančného nástroja, sa považujú za odvodené finančné nástroje, ibaže:

a) boli uzavreté a naďalej spĺňajú požiadavky spoločnosti na očakávaný nákup, predaj alebo používanie;

b) boli od začiatku určené na takýto účel; a

c) očakáva sa, že sa splatia dorúčením komodity.

3. Odsek 1 sa vzťahuje len na pasíva, ktoré:

a) sa držia ako časť obchodného portfólia; alebo

b) sú odvodenými finančnými nástrojmi.

4. Oceňovanie podľa odseku 1 sa nevzťahuje na:

a) základné finančné nástroje držané do doby splatnosti;

b) pôžičky a pohľadávky, ktoré vznikli v spoločnosti a nie sú držané na účely obchodovania; a

c) na účasti v dcérskych podnikoch, pridružených a spoločných podnikoch, kapitálové nástroje vydané spoločnosťou, na zmluvy o prípadnom protiuplnení pri spájaní podnikov ako aj na ostatné finančné nástroje s takými osobitnými charakteristikami, že nástroje, vzhľadom na to, čo sa vo všeobecnosti prijíma, by sa mali účtovať odlišne od ostatných finančných nástrojov.

5. Ako výnimka z článku 32, členské štáty môžu, s ohľadom na akékoľvek aktíva a pasíva, ktoré kvalifikujú ako hedžingové položky podľa objektívnych hodnôt systému hedžingového účtovania alebo ako určené podiely takýchto aktív alebo pasív, umožniť oceňovanie v osobitnom rozsahu požadovanom podľa tohto systému.

Článok 42b

1. Objektívna hodnota uvádzaná v článku 42a sa definuje odkazom na:

- a) trhovú hodnotu pre tie finančné nástroje, pre ktoré sa môže ľahko určiť spoľahlivý trh. Ak sa trhovú hodnotu nedá určiť ľahko pre nástroj, ale môže sa určiť pre jeho zložky alebo pre podobný nástroj, trhovú hodnotu sa môže odvodiť z trhovej hodnoty jeho zložiek alebo podobného nástroja; alebo
- b) hodnotu vyplývajúcu zo všeobecne prijatých modelov a postupov oceňovania pre tie nástroje, pre ktoré sa nedá ľahko určiť spoľahlivý trh. Tieto modely a postupy oceňovania zabezpečia rozumnú aproximáciu trhovej hodnoty.

2. Tie finančné nástroje, ktoré sa nedajú spoľahlivo oceniť žiadnou metódou opísanou v odseku 1, sa ocenia podľa článkov 34 až 42.

Článok 42c

1. Ak sa finančný nástroj oceňuje podľa článku 42b, zmena v hodnote sa Bez ohľadu na ustanovenia článku 31 ods. 1 písm. c) zahrnie do výkazu ziskov a strát. Avšak táto zmena sa zahrnie priamo do vlastného imania, v položke rezervných fondov k objektívnej hodnote, ak:

- a) vyúčtovaný nástroj je hedžingovým nástrojom podľa systému hedžingového účtovníctva, ktoré umožňuje, aby sa časť alebo celá zmena v hodnote neuvádzala vo výkaze ziskov a strát; alebo
- b) zmena v hodnote súvisí s rozdielom výmenného kurzu vznikajúceho pri peňažnej položke, ktorá tvorí súčasť čistých investícií spoločnosti v zahraničnom subjekte.

2. Členské štáty môžu povoliť alebo vyžadovať, aby sa zmena v hodnote finančného iného aktíva, ktoré je k dispozícii na predaj, než odvodený finančný nástroj, zahrnula priamo do vlastného kapitálu, v položke rezervných fondov k objektívnej hodnote.

3. Rezervné fondy k objektívnej hodnote sa upravujú, keď sumy v nich uvedené nie sú viac potrebné pre vykonanie odsekov 1 a 2.

Článok 42d

Ak sa finančné nástroje ocenili v objektívnej hodnote, v poznámkach k účtovnej závierke sa uvedú:

- a) výrazné predpoklady slúžiace za základ modelov a postupov ocenenia, ak sa objektívne hodnoty určili podľa článku 42b ods. 1 písm. b);

- b) podľa kategórií finančných nástrojov, objektívna hodnota, zmeny v hodnote priamo zahrnuté vo výkaze ziskov a strát ako aj zmeny zahrnuté v rezervných fondoch k objektívnej hodnote;

- c) pre každú triedu odvodených finančných nástrojov, informácie o rozsahu a povahe nástrojov vrátane významných podmienok a požiadaviek, ktoré môžu ovplyvniť sumu, načasovanie a istotu budúcich tokov hotovosti; a

- d) tabuľka ukazujúca pohyby v rezervných fondoch k objektívnej hodnote počas finančného roka.“;

2. v článku 43 ods. 1:

- a) v bode 10 sa slová „v článkoch 31 a 34 až 42“ nahrádza slovami „v článkoch 31 a 34 až 42c“,

- b) dopĺňa sa bod:

„14. Ak sa nepoužilo ocenenie finančných nástrojov v objektívnej hodnote podľa oddielu 7a:

- a) pre každú triedu odvodených finančných nástrojov:

- i) objektívna hodnota nástrojov, ak sa táto hodnota môže určiť niektorou z metód uvedenou v článku 42b ods. 1;

- ii) informácie o rozsahu a povahe nástrojov; a

- b) pre finančné fixné aktíva zahrnuté v článku 42a, prenesenej v sume väčšej než ich objektívna hodnota a bez toho, aby sa využila možnosť urobiť cenové úpravy podľa článku 35 ods. 1 písm. c) písm. a. a.);

- i) účtovná hodnota a objektívna hodnota jednotlivých aktív alebo príslušných zoskupení týchto jednotlivých aktív;

- ii) dôvody pre nezníženie účtovnej hodnoty vrátane povahy dôkazov, ktoré poskytujú základ pre presvedčenie, že sa získa účtovná hodnota.“;

3. text článku 44 ods. 1 sa nahrádza takto:

„1. Členské štáty môžu povoliť spoločnostiam uvedeným v článku 11 vypracovať skrátené poznámky k účtovnej závierke bez informácií požadovaných v článku 43 ods. 1, 5 až 12 a 14 písm. a). Avšak poznámky musia obsahovať informácie stanovené v článku 43 ods. 1, 6 v súhrne za všetky príslušné položky.“;

4. v článku 46 ods. 2 sa pridáva tento bod:

„f) v súvislosti s využívaním finančných nástrojov spoločnosti a ak je to podstatné pre posúdenie jej aktív, pasív, finančného postavenia a zisku alebo straty,

- ciele a politika riadenia finančného rizika spoločnosti vrátane jej politiky pre hedžing každého hlavného typu predkladanej transakcie, pre ktorú sa používa hedžingové účtovníctvo, a
- miera rizika spoločnosti pri cenovom riziku, úverovom riziku, riziku likvidity a riziku toku hotovosti.“;

5. v článku 59 ods. 2 písm. a) a b) odkaz na články 31 až 42 sa nahrádza odkazom na oddiel 7 alebo 7a;

6. vkladá sa tento článok:

„Článok 61a

Najneskôr 1. januára 2007 Komisia prehodnotí ustanovenia v článku 42a až 42d, článku 43 ods. 1, 10 a 14, článku 44 ods. 1, článku 46 ods. 2 písm. f) a článku 59 ods. 2 písm. a) a b) so zreteľom na skúsenosti získané pri uplatňovaní týchto ustanovení o účtovaní v objektívnych hodnotách a berúc do úvahy medzinárodný vývoj v oblasti účtovníctva a, ak to bude vhodné, predloží návrh Európskemu parlamentu a Rade s cieľom zmeniť a doplniť uvedené články.“

Článok 2

Smernica 83/349/EHS sa mení a dopĺňa takto:

1. text článku 29 ods. 1 sa nahrádza týmto textom:

„1. Aktíva a pasíva, ktoré sa majú zahrnúť do konsolidovanej účtovnej závierky sa ocenia podľa jednotných metód a v súlade s oddielmi 7 a 7a a článkom 60 smernice 78/660/EHS.“;

2. v článku 34:

a) v bode 10 sa slová „v článkoch 31 a 34 až 42“ nahrádzajú slovami „v článkoch 31 a 34 až 42c“, a

b) dopĺňajú sa tieto body:

„14. Ak sa finančné nástroje ocenili v objektívnych hodnotách v súlade s oddielom 7a smernice 78/660/EHS:

a) významné predpoklady tvoriace základ pre modely a postupy ocenenia, ak sa stanovili

objektívne hodnoty v súlade s článkom 42b ods. 1 písm. b) tejto smernice;

b) podľa kategórií finančných nástrojov, objektívna hodnota, zmeny v hodnote zahrnuté priamo vo výkaze ziskov a strát ako aj v súlade s článkom 42c tejto smernice, zmeny zahrnuté v rezervných fondoch k objektívnej hodnote;

c) pre každú triedu odvodených finančných nástrojov, informácie o rozsahu a povahe nástrojov vrátane významných požiadaviek a podmienok, ktoré môžu ovplyvniť sumu, načasovanie a istotu budúcich tokov hotovosti; a

d) tabuľka uvádzajúca pohyby v rezerve objektívnych hodnôt počas finančného roka.

15. Ak sa finančné nástroje neocenili v objektívnych hodnotách podľa oddielu 7a smernice 78/660/EHS:

a) pre každú triedu odvodených nástrojov:

i) objektívna hodnota nástrojov, ak sa táto hodnota môže určiť ktoroukoľvek z metód uvedenou v článku 42b ods. 1 tejto smernice;

ii) informácie o rozsahu a povahe nástrojov; a

b) pre finančné fixné aktíva uvedené v článku 42a tejto smernice, prenesené v sumách presahujúcich ich objektívnu hodnotu a bez toho, aby sa využila cenová úprava v súlade s článkom 35 ods. 1 písm. c) písm. a. a.) tejto smernice:

i) účtovná hodnota a objektívna hodnota jednotlivých aktív alebo príslušné skupiny týchto jednotlivých aktív

ii) dôvody na nezníženie účtovnej hodnoty vrátane povahy dôkazu, ktorý predstavuje základ pre presvedčenie, že sa reprodukuje účtovná hodnota.“;

3. v článku 36 ods. 2 sa dopĺňa:

„e) v súvislosti s využívaním finančných nástrojov zo strany podnikov a ak je to podstatné pre posúdenie aktív, pasív, finančného postavenia a zisku alebo straty,

— ciele a politika riadenia finančného rizika podnikov vrátane ich politiky pre hedžing každého významného typu predpovedanej transakcie, pre ktorú sa používa hedžingové účtovníctvo, a

— miera rizika pri cenovom riziku, úverovom riziku, riziku likvidity a riziku toku hotovosti.“;

4. vkladá sa tento článok:

„Článok 50a

Najneskôr 1. januára 2007 Komisia prehodnotí ustanovenia v článku 29 ods. 1, článku 34 ods. 10, 14 a 15 a článku 36 ods. 2 písm. e) so zreteľom na skúsenosti získané pri uplatňovaní týchto ustanovení o účtovaní v objektívnych hodnotách a berúc do úvahy medzinárodný vývoj v oblasti účtovníctva a, ak to bude vhodné, predloží návrh Európskemu parlamentu a Rade s cieľom zmeniť a doplniť uvedené články.“

Článok 3

Text článku 1 ods. 1 smernice 86/635/EHS sa nahrádza týmto textom:

„1. Články 2, 3, 4 ods. 1, 3 až 5, články 6, 7, 13, 14, 15 ods. 3 a 4, články 16 až 21, 29 až 35, 37 až 41, 42 prvá veta, 42a až 42d, 45 ods. 1, 46 ods. 1 a 2, články 48 až 50, 50a, 51 ods. 1, 56 až 59, 61 a 61a smernice 78/660/EHS sa uplatnia na inštitúcie uvedené v článku 2 tejto smernice, pokiaľ táto smernica nestanovuje inak. Avšak články 35 ods. 3, 36, 37 a 39 ods. 1 až 4 tejto smernice sa neuplatnia na aktíva a pasíva, ktoré sú oceňované podľa oddielu 7a smernice 78/660/EHS.“

Článok 4

1. Členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou do 1. januára 2004. Bezodkladne o tom informujú Komisiu.

Členské štáty uvedú priamo v prijatých ustanoveniach alebo pri ich úradnom uverejnení odkaz na túto smernicu. Podrobnosti o odkaze upravia členské štáty.

2. Členské štáty oznámia Komisii znenie hlavných ustanovení vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré prijímú v oblasti pôsobnosti tejto smernice.

Článok 5

Táto smernica je adresovaná členskými štátom.

V Bruseli 27. septembra 2001

Za Európsky parlament

predsedkyňa

N. FONTAINE

Za Radu

predseda

C. PICQUÉ